

Reflexions educatives

EDUCAR PER A LA PAU

Vivim en un món ple de tensions. Tensions internacionals, tensions dins d'un mateix país, i també tensions molt més properes: tensions en la família, en la parella. Tensions a l'escola.

Hi ha també una altra tensió. El mateix poder de l'home pot transformar el món o destruir-lo. El desig de crear va més de pressa que la possibilitat de controlar. I les repercussions ja comencen a ser greus. L'home ja no se sent capaç de controlar les conseqüències dels seus invents. La humanitat pot sucumbir sota les tones de deixalles que ella mateixa produeix. La contaminació de l'ambient en les ciutats, rius, mars i boscos sembla portar-nos a un desastre ecològic, i això mateix pot passar a l'espai. I què direm de la producció d'armament?. L'home pot posar en marxa un enginy que ni ell mateix sàpiga aturar.

Aquestes tensions d'alt nivell, no ens toca a nosaltres de resoldre-les; però això no ens excusa de començar a intentar-ho per les que tenim al costat.

En una ocasió Pau Casals li deia a la senyora Golda Meir: "Els polítics no sabeu com evitar la guerra. Jo sí que ho sé: només cal predicar la pau entre els nens".

Predicant-la no sé si ho aconseguirem, però posant-la en pràctica, potser sí.

La gran batalla de la pau s'ha de lliurar en el cor de la persona. La raó, la comprensió i l'amor en són les eines.

Només podré ensenyar els meus alumnes a ser

raonables en la mesura que jo sigui raonable; només podré ensenyar els meus alumnes a ser comprensius si jo sóc comprensiu; només aconseguiré que m'estimin si jo estimo primer.

Les primeres tensions que hem de resoldre són les nostres pròpies tensions. No fem de l'aula un camp amb dos bàndols! Els nostres interessos no són, de cap manera, contraris als interessos dels nostres alumnes. La comprensió, el diàleg, el respecte han de barrar el pas a l'agressivitat i a l'autoritarisme.

A més a més d'aquesta "conversió" personal, hi ha d'haver també un marc institucional que garanteixi l'educació per a la pau. Aquest marc, el sostenen quatre pilars bàsics, tots ells relacionats, sense els quals és impossible formar i formar-se en un ambient de pau:

El primer fonament és la llei. És el pressupòsit on descansen els altres.

En segon lloc, la igualtat de drets per a tots els pobles. Una política d'"apartheid" mai no pot proporcionar un clima pacífic. Quan la injustícia s'ha fet llei, manca la primera condició i queden afectades les següents.

També el respecte mutu de totes les cultures. Només la ignorància ens pot fer menysprear una cultura diferent de la nostra. Davant d'una cultura desconeguda, l'única postura vàlida i intel·ligent és la humilitat i l'obertura.

I finalment, el respecte de la llibertat de la persona humana. Sense el respecte, tots els anteriors supòsits queden sense sentit. Si tenim en compte que l'espècie humana és una, la humiliació d'una sola persona equival a la humiliació de tota la humanitat.

Tot aquest procés ha de portar necessàriament a una democratització pedagògica.

El respecte i consideració de l'altre trenca la dialèctica dominador / dominat i obre un espai vers una dinàmica de llibertat, de justícia i de solidaritat.

Aurora Aubach i Guiu
Professora de Sociologia de l'Educació

